

dene mellem Mand og Kvinde i dette Land, og dersom det derefter skulde findes muligt at komme til en sikker og vel afpasset Ændring i Lovene med Hensyn til den politiske Magt, vil den Mand, som kan naa dette Maal og derefter føre det ud i dets naturlige Konsekvenser, nemlig til en mere retfærdig Ordning af andre Lovbestemmelser vedrørende Kvinders Vilkaar og Velfærd, efter mit Skjøn være en sand Velgjører for sit Land“.

Skjönt Gladstone som sagt stemte imod Forslagets videre Fremme, gjorde hans Tale dog det Indtryk paa Tilhørerne, at de næste Talere mente at kunne slutte af den, at man snart vilde se ham blandt Sagens Forsvarere. Dette paaberaabte ogsaa *Woodall* sig, da han 1884 fremførte Spørgsmaalet som et Ændringsforslag til Regeringens store Valgreform, og han henviste desuden til, at Regeringen havde indbragt et andet Lovforslag om et kommunalt Parlament for Hovedstaden som Helhed med dens 4 Mill. Indbyggere og dertil givet de kvindelige Skatydere Valgret lige saa fuldt som Mændene. Dog heller ikke denne Gang vilde *Gladstone* indlade sig paa Sagen, da den formentlig ikke var tilbørlig forberedt, og da han selv ikke var klar over den. Han turde ikke modtage Ændringen, fordi Regeringsforslaget allerede var saa stærkt ladet, at han ikke kunde bære Ansvar for at føre det igjennem, hvis man „overladede“ det med yderligere Tillæg. Spørgsmaalet var „det videste Samfundsspørgsmaal, som kan rejses“, og af en umaaelig Vanskelighed; det maatte derfor ikke afgjøres forhastet og som et Sidespørgsmaal ved en anden Lov, og det burde drøftes til Bunds og uden noget som helst Partihensyn. Dog vilde han ikke gaa ind paa den Slutning, at fordi Kvinderne havde vist sig vel skikkede til at varetage de kommunale Pligter uden at skade deres høje Kald, det derfor ogsaa var ønskeligt at indbyde dem til at vove sig ud paa Politikens stormfulde Hav under samme Vilkaar som Mændene.

Den sidste Sætning er jo ikke videre opmuntrende for dem, der holde paa Kvindernes politiske Valgret, og den staar i en underlig Modsigelse til den kraftige Opfordring, som *Gladstone* kort før Valgene 1880 rettede til de engelske Kvinder om at deltage i den politiske Kamp og bruge deres Indflydelse til Fremme af Menneskehedens almene Vel. Men det gjælder i det hele om Gladstones sidste Tale, hvad der blev sagt om